

ÖZ

Yazar	: Aziz YILDIRIM
Üniversite	: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi
Anabilim Dalı	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bilim Dalı	: Maliye Anabilim Dalı
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	: xiv + 116
Mezuniyet Tarihi	: 05 / 09 / 2014
Tez Danışmanları	: Prof. Dr. Kerim ÖZDEMİR

KIRGIZİSTAN'DA KAYIT DIŞI EKONOMİ ve ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Kırgızistan'da kayıt dışı ekonomi özellikle son yirmi yıl içinde önemli ölçüde dikkati çeken bir konu olmuştur. İktisadi bir anlam ve değeri olan kayıt dışı ekonomi; etki, oluşum ve sonuçları itibariyle kayıtlarda yer almayan iktisadi faaliyetleri ifade etmekte ve ekonominin denetim, izlenme ve yönlendirilmesinde bir belirsizlikler seti oluşturmaktadır.

Bu çalışmada Dünya ekonomisine entegre olma gayreti içinde olan Kırgızistan'ın önemli ve inkâr edilemez "Kayıt dışı ekonomi" sorunu ele alınmaktadır. Kırgızistan ekonomisinin hemen hemen tüm sektörleri, henüz kontrol altına alınamamış kayıt dışı ekonomiden, yarattığı haksız rekabetten ve çalışma hayatının oluşturduğu olumsuz etkilerden dolayı büyük bir rahatsızlık duymaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı; Kırgızistan'da kayıt dışı ekonominin durumuna ilişkin "tanımı, unsurları, nedenleri, Kırgızistan'daki boyutları vb..." incelenmiş, kayıt dışı ekonominin boyutunun küçültülmesi için alınması gereken muhtemel önerilere yer verilmiştir. İlk olarak kayıt dışı kavramı açıklanmaya çalışılmıştır. Ayrıca kayıt dışı ekonomik faaliyetlerde önemli yer tutan kara para incelenmiştir. Kırgızistan'daki kayıt dışı ekonomiye yer verilmiş, Çalışmanın sonunda ise Kırgızistan'daki kayıt dışı ekonomiyle mücadeleye yönelik çözüm önerilerine yer verilmiştir.

JEL Kodu: E 26, O 17

Anahtar Kelimeler: Kayıt Dışı Ekonomi, Kara Para, Kırgızistan Ekonomisi, Gayri Safi Milli Hâsıla,

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Даярдаган	: Азиз ЙЫЛЫДЫРЫМ
Университет	: Кыргыз – Түрк «Манас» Университети
Багыты	: Финансы
Иштин сыпаты	: Магистерская диссертация
Беттердин саны	: xiv + 116
Бутурдатасы	: 05 / 09 / 2014
Илими Жетекчи	: Проф. Др. Керим ӨЗДЕМИР

КЫРГЫЗСТАНДАГЫ КӨМҮСКӨ ЭКОНОМИКА МАСЕЛЕСИ ЖАНА АНЫ ЧЕЧҮҮ БОЮНЧА СУНУШТАР

Кыргызстанда көмүскө экономика өзгөчө акыркы 20 жыл ичинде маанилүү түрдө өзүнө көңүл бурдурткан маселеге айланган. Бул эмгекте дүйнөлүк экономикага интеграциялануу аракетиңде болгон Кыргызстандагы маанилүү деңгээлге жеткен көмүскө экономикасы каралган. Изилдөөнүн максаты; Кыргызстандагы көмүскө экономиканын абалы менен байланышкан «аныктамасы, факторлору, себептери, менен бирге Кыргызстандагы масштабы жб..» изилденип, көмүскө экономиканын масштабынын азайтылышы үчүн жасалышы керек болгон мыйзамдык жана административдик жөнгө салууларды камтыган салык саясаттарына көңүл бурулуу менен көмүскө экономиканын жоюулушу менен байланышкан сунуштар берилген. алгач, көмүскө экономикасы түшүнүгү, аны менен байланышкан теориялык көз караштар, жалпысынан көмүскө экономикасынын пайда болушунун себептери социологиялык, экономикалык жана фискалдык тараптардан түшүндүрүүгө аракет кылынган. Өзгөчө, иш-аракеттерде маанилүү орунду ээлеген караакча жана көмүскө экономика-эл аралык укуктук байланыштар кеңири изилденген. Андан кийин Кыргызстандагы көмүскө экономикасы каралган. Дипломдук иштин аягында болсо Көмүскө экономика менен күрөшүүдө чечүү жолдору сунуштар берилген.

ЖЕЛ Коду: Е 26, О 17

Ачкыч Сөздөр: Көмүскө Экономика, Кара Акча, Кыргызстан Экономикасы, Ички Дүн Продукта

АБСТРАКТ

Автор	: Азиз ЙЫЛЫДЫРЫМ
Названия ВУЗа	: Кыргызско – Турецкий университет «Манас»
Направление	: Финансы
Тип диссертации	: Магистерская диссертация
Количество страниц	: xiv + 116
Год окончания учебы	: 05 / 09 / 2014
Научный руководитель	: Проф. Др. Керим ОЗДЕМИР

ТЕНЕВАЯ ЭКОНОМИКА В КЫРГЫЗСТАНЕ И РЕШЕНИЯ

Когда концепция теневой экономики, как думают, как избежать от уплаты налога, это можно рассматривать как нормальной ситуации, что тяжелое налоговое бремя является одним из главных причин азимут от зарегистрированного экономики к теневой экономике. Целями диссертационной работы, чтобы определить, имеет ли эта ситуация научную основу и предложить налоговую политику для этой проблемы. Она появилась на свет в этом исследовании, что налоговая нагрузка должна быть уменьшена на задолженности ставок первым, чтобы уменьшить скорость теневой экономики. В исследовании, наконец это consequence пришел через с помощью empirical исследования, но сначала теневая экономика разработан особенно, а затем его причин, последствий и размер анализируются глубоко. Во второй части исследования, налоговая политика, проведенные в разные периоды времени в Кыргызстане рассматриваются и некоторые мнения по поводу налоговой политики в борьбу с теневой экономикой предлагается.

ЖЕЛ Код:Е 26, О 17

Ключевые Слова: Неформальная Экономика, Черный Деньги, Кыргызстан Экономика, Валовой Национальный Продукт,

ABSTRACT

Author	: Aziz YILDIRIM
University	: Kyrgyzstan – Turkey Manas University
Department	: Finance
Type of Dissertation	: Master's thesis
Number of Pages	: xiv + 116
Graduation Date	: 05 / 09 / 2014
Supervisors	: Prof. Dr. Kerim OZDEMIR

THE INFORMAL ECONOMY AND SOLUTIONS IN KYRGYZSTAN

When the concept of underground economy is thought to be as avoiding from paying tax, it can be seen as a normal situation that heavy tax burden is one of the main reasons of bearing from registered economy to underground economy. The objectives of the thesis are to determine whether this situation has a scientific basis and suggest taxation policies for the problem. It came into being in this study that tax burden has to be decreased to the payable rates first in order to diminish the rate of underground economy. In the study, finally this consequence is come through by an empirical study, but first underground economy is elaborated particularly and then its causes, effects and size are analyzed deeply. In the second part of the study, taxation policies carried out in different time periods in Kyrgyzstan are examined and some opinions about taxation policies in struggling with the underground economy are suggested.

JEL Code: E 26, O 17

Key Words: Informal Economy, Black Money, Kyrgyzstan Economy, Gross National Product,